

Tárgytematika / Course Description

Segítő-közösségi intervenció modelljei

LGM_SM009_1

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Puli Edit

Félév / Semester: 2015/16/2

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 12/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Célok:A hallgatók ismerjék meg a közösségfejlesztés és a civil tevékenység során alkalmazott professzionális intervenciókról szóló gondolkodás, elmélet- és modellalkotás alapvető kérdéseit, biopszichoszociális összefüggésekben a különböző beavatkozások kereteit, formáit, főbb metodikai kérdéseit. Ezáltal fejlődjenek a közösségfejlesztést és civil tevékenységet folytató szakember kulcskompetenciái.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

A tantárgy tartalma:A szociális munka, a közösségfejlesztés és civil tevékenység összefüggései. A segítő beavatkozások, a kontroll, a szakmai együttműködés és a modell fogalmak értelmezése és dilemmái a közösségfejlesztésben és a civil szervezetekben. Elméleti és gyakorlati összefüggések: szakmai felelősség, szaktudás – civil laikusság, autonómia, függetlenség – lojalitások stb. A polgári demokráciákban kialakult, a közösségi munkában és civil tevékenység során alkalmazott szellemiségek, irányzatok, szemlélet és beavatkozási modellek. Rothman, Payne, Tilly, Dominelli, Lorenz, Asquith et al. modelljei. A menedzsment szellemiség és gyakorlat, a tényalapú (evidence-based), az elnyomás ellenes (anti-oppressive), reflektív professzionizmus, és konstruktív modellek előnyei és az életminőség javítása érdekében történő használatuk lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben. Modellértékű nemzetközi és a hazai modernizációs kísérletek a segítő beavatkozások terén.

A fenti tartalmak feldolgozásával a közösség- és civil fejlesztő szakember **kulcskompetenciái közül** különösképpen **fejlesztésre kerül:** a közösségiség és civilség melletti elköteleződés és identitás, nyitottság a változások tekintetében, multidimenzionális módon értelmezett közösségi és civil szükségletekből és problémákból kiinduló beavatkozások, az egyes modellek, irányzatok alkotó alkalmazása, a kritikai analízis és reflektálás, a közösség tagjainak képessé tévése, kapcsolati háló alakítása, együttműködés stb.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Követelmények:

Szorgalmi időszakban:

- a konzultációkon való részvétel és azokon alkotó közreműködés
- házi dolgozat: egy, a fenti irodalom és dokumentum jegyzékből szabadon választott közösségfejlesztő és/vagy civil szervezet fejlesztését célzó projekt elemzése a segítő/közösségi beavatkozási modellek tekintetében. Ettől eltérni a tanárral való előzetes megbeszélés alapján lehet.
- A dolgozat elkészítésének szempontjai:

- o terjedelme: 8-10 oldal, másfeles sortávval
- o a választott projekt pontos megjelölése
- o a projekt céljának és legfontosabb elemeinek, eredményeinek vázolása
- o részletes elemzéssel bemutatni, hogy adott projektben mely beavatkozási modellek és miképpen érvényesíthetők
- o a dolgozatokat az utolsó konzultációs nap *12 óráig* kell elküldeni elektronikus formában.

Félév végén vizsga:

- a házi dolgozat megvédése
- vizsgakérdésre szakszerű válaszadás.

A két osztályzatból képezzük a végső érdemjegyet.

A szóbeli vizsga témakörei

1. A szociális szakmai, a közösségfejlesztő beavatkozások azonosságai és különbségei
2. A beavatkozások, a partnerség, az együttműködés, a modellek és a modellalkotás értelmezési keretei (Budai tanulmány)
3. A segítség és a kontroll összefüggései és dilemmái (Ife-Fiske, Pataki tanulmányok)
4. A kutatás és a gyakorlat integrációinak jelentősége a közösségfejlesztés és civil tevékenység intervenció folyamatában (Jonhsson-Svensson tanulmány)
5. A beavatkozások Rothman-féle rendszerének összefüggései és használhatósága a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben
6. A segítő beavatkozások Payne, Tilly és Asquith és társai-féle szemléleti alapjai, érvényesítésének lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben
7. A segítő beavatkozások Dominelli és Lorenz-féle szemléleti alapjai, érvényesítésének lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben
8. Az innovációs praxis – kutatás – képzés integrációinak lehetőségei hazai és/vagy nemzetközi modellértékű projektekben (Fawcett-Hanlon, Parry, Callaghan-Wistow, McKinnon-Stephens tanulmányok)
9. A menedzserizmus és az ún. „...jog vezérelt” szemlélet hatása vs az emberi jogok érvényesítése a közösségi-civil intervenciók során
10. A tényalapú (evidence-based) praxismodell lényege, folyamata, előnyei-hátrányai, alkalmazási lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben
11. A kritikai (anti-oppressive) praxismodell lényege, szempontjai, alkalmazási lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben (Farkas, Jönsson, Boehm-Boehm tanulmányok)
12. A reflektív praxismodell lényege, folyamata, előnyei-hátrányai, alkalmazásának lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenység során
13. A konstruktív praxismodell lényege, szempontjai, alkalmazási lehetőségei a közösségfejlesztésben és a civil tevékenységben (Craig, Vercseg tanulmányok).

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom

Budai I. (2015): Az együttműködés a szociális munka egyik kulcsa és lehetősége. *Párbeszéd – szociális munka* (online) folyóirat 1. szám, (és tanszéki honlap - Budai),

vagy Budai I: Az együttműködés, mint a szociális szolgáltatásokban folyó tevékenység egyik építőköve. 230-244. és

Budai I.– Puli E: Az együttműködés vizsgálata a szociális szolgáltatásokban – Az altéma kutatás eredményeinek összegzése. In: Csizmadia Z. – Tóth P: Helyi társadalom és intézményrendszer Győrben. Universitas- Győr Nonprofit Kft. 272-290. (és tanszéki honlap e-kiadványok).

Johnsson, E. – Svensson, K. (2005): *A szociális munka elmélete – Gondolatok az intervenció felfogásáról és magyarázatáról* (tanszéki honlap - Budai).

Kelemen G. (2006): Reflektív gondolkodás a szociális munkában. *Esély* 1. 89–92. o.

Lorenz, W. (2008): A szociális munka és az új társadalmi rend: a szolidaritást gyengítő neoliberalizmus elutasítása. *Esély*. 1. 91–101. o.

Parton, N. – O’Byrne, P. (2006): Mi a konstruktív szociális munka? *Esély*. 1. 44–66. o.

Pataki É. (2008): A kontroll és segítő funkció a szociális munkában, A kötelezett kliensekkel való munka elméleti és

gyakorlati kérdései vagy Kettős mandátum: A kontroll és segítő funkció problematikája a szociális képzésben (tanszéki honlap - Budai).

Rothman, J. (2002): *A közösségi intervenció megközelítései*. Közösségfejlesztők Egyesülete, Budapest (az egyesület honlapja).

Ajánlott irodalom

Barczy M: *Segítő módszerek, fejlesztő-támogató eljárások*. Elektronikus tankönyv (ELTE TÁTK honlapja).

Bauer, J. (2012): *Az együttműködő ember*. Ursus Libris.

Budai I. – Nárai M. (szerk.) (2011): *Közösségi munka – Társadalmi bevonás – Integráció*. Széchenyi István Egyetem, Győr (tanszéki honlap e-kiadványok).

Budai I. – Nárai M. (szerk.) (2012): *Együttműködés és felelősségvállalás tanulása a szociális és közösségi munkában*. Széchenyi István Egyetem, Győr, 11-114.o. (tanszéki honlap e-kiadványok).

Hernandez, A. J. (2008): A közösségi intervenció módozatai és technikái. In: Budai I. – Somorjai I. – Varsányi E. (szerk.) (2008): *Képzésmódszertani kézikönyv a közösségi szociális munka tereptanárai számára*. Széchenyi István Egyetem, Győr, 128-142. o. (tanszéki honlap e-kiadványok).

Jó M. (2013): Empowerment, nők, hatalom nélküliség: a roma anyaklubok gyakorlata *Civil Szemle* 3. 97-116.

Katz K. – Bányai E. (szerk.) (2009): *Kortárs szociálmunka-elméletek, tereptanítás, szupervízió*. Sík Kiadó, Budapest.

Peták – Sebály – Varga – Vojtonovszki (2014): Közösségszervezés hazai pályán – A közösségi munka egy új módszere a társadalom perifériáján/kisebbségben élő csoportok esetében. *Civil Szemle* 2. 105-128. o.

Pataki Gy. (2007): *Bölcs ...laikusok*” *Civil Szemle*. 3-4. 144-156. o.

Schein G. (2014): *Esernyők a Kossuth téren*. Jelenkor Kiadó, Pécs, 177-206.

Varsányi E. (2010): *Szociális munka és kultúra*, Pont Kiadó, Budapest.

Vercseg I. (2011): *Közösség és részvétel*. Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület – ELTE TÁTK Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszéke, Budapest. 145-171. old.

A házi dolgozat elkészítéséhez használható dokumentumok

Molnár A. - Peták P. - Vercseg I. (2014): *Közösségi lehetőségek a mélyszegénység*

elleni küzdelemben. http://www.melyszegenyseg.hu/dokumentumok/dokumentumtar_tartalma/TAMOP513

[_kozfejl_modszertani_edok.pdf](#)

továbbá a Parola folyóirat, a Parola füzetek (ld. honlapjaik) és a Közösségi adattárban megjelent anyagok: [http://www.kozossegfejlesztas.hu/_Kozosseg_Adattar/PAROLAAR.NSF\(közösségi beavatkozás megközelítései\)](http://www.kozossegfejlesztas.hu/_Kozosseg_Adattar/PAROLAAR.NSF(kozosségi_beavatkozás_megközelítései))